

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-11-29
Besvaras senast
2019-12-13

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:180 Kryphål för att få permanent uppehållstillstånd

Den tillfälliga lagen från 2015 hade som huvuduppgift att hantera den migrationskris som årtal av oansvarig politik föranlett. En av grundbultarna i lagen är att skyddsbehövande i regel ska beviljas tillfälligt uppehållstillstånd, till skillnad från tidigare då de regelmässigt beviljades permanent uppehållstillstånd. Regeringens motiv var uttryckligen att de permanenta uppehållstillstånden var en viktig faktor bakom att så många asylsökande kom till just Sverige. Permanent uppehållstillstånd skulle i princip enbart komma i fråga för skyddsbehövande som kommit i arbete och ordnat egen försörjning.

Den tillfälliga lagen har sedan dess förlängts, och tillfälliga uppehållstillstånd är alltjämt regel. Nu har dock en brist i den ursprungliga lagtexten kommit att bli ett kryphål till permanent uppehållstillstånd. I enlighet med EU-direktiv kan nämligen en tredjelandsmedborgare som varit bosatt i ett EU-land i fem år erhålla ställning som varaktigt bosatt. När detta infördes i svensk lag 2006 valde den dåvarande socialdemokratiska regeringen att förena denna ställning med permanent uppehållstillstånd. År 2014 utökade den borgerliga regeringen den grupp som kunde erhålla status som varaktigt bosatta så att den även innefattade skyddsbehövande av olika slag. Detta hade i sig inte varit ett problem om inte den socialdemokratiska regeringen 2016 hade valt att avskaffa kravet på permanent uppehållstillstånd för att kunna erhålla ställning som varaktigt bosatt.

Resultatet av alla dessa reformer innebär i dagsläget att en skyddsbehövande som vistats i Sverige i fem år med tillfälligt uppehållstillstånd kan beviljas permanent uppehållstillstånd trots att försörjningskraven som uppställs i den tillfälliga lagen inte uppfyllts.

Det finns förvisso ett försörjningskrav även för att erhålla ställning som varaktigt bosatt. Till skillnad från de krav som ställs i den tillfälliga lagen för att beviljas permanent uppehållstillstånd är försörjningskraven för ställning som varaktigt bosatt dels mycket lägre, dels väldigt brett definierade. Av Migrationsverkets rättsliga ställningstaganden framgår rent av att den sökande själv inte behöver ha inkomsterna utan att någon annan person i stället kan stå för detta.

Att regeringen var medveten om denna verklighet under den hårt kritiserade beredningen av den tillfälliga lagen är ostridigt. Vidare var den tillfälliga lagen

redan ett faktum när regeringen valde att lätta på kraven för att få ställning som varaktigt bosatt. Sedan dess har frågan om status som varaktigt bosatt tagits upp vid ett flertal tillfällen. När den tillfälliga lagen skulle förlängas nu i somras skrev Migrationsverket i sitt remissvar uttryckligen att detta skulle bli ett problem. Verket räknade med att upp till 36 000 personer med tillfälligt uppehållstillstånd skulle kunna uppfylla vistelsekravet på fem år under perioden 2019–2021. Det kan alltså röra sig om 36 000 fler permanenta uppehållstillstånd än vad den tillfälliga lagen avsåg.

Särskilt bekymmersam är frågan om hur bestämmelserna om status som varaktigt bosatt förhåller sig till den så kallade gymnasielagen. Att flera tusen vuxna utlänningar som saknar skyddsskäl fått en särskild skraddarsydd, om än djupt bristfällig, uppehållstillståndsgrund är illa nog. Om de sedan skulle komma att erhålla permanent uppehållstillstånd genom ett kryphål vore det än mer stötande. Vid besök av Migrationsverkets generaldirektör och ställföreträdande rättschef till socialförsäkringsutskottet den 28 november kunde dessa inte svara på frågor om detta. Rättsläget är uppenbarligen oklart.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

1. Avser regeringen att täppa till kryphålet som innebär att upp till 36 000 personer med tillfälligt uppehållstillstånd kan beviljas ställning som varaktigt bosatta i Sverige?
2. Kommer även utlänningar som berörs av den så kallade gymnasielagen att omfattas av möjligheten att ansöka om ställning som varaktigt bosatt i Sverige och därigenom få permanent uppehållstillstånd?

.....

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders